

BUDHO

BUDHO ŜAKJAMUNIO

I

LA VIVO DE LA BUDHO

1. La anoj de la Ŝakja-klando loĝis laŭlonge de la rivero Rohinio, kiu fluas inter la sudaj montetoj ĉe la piedo de Himalajoj. Ilia reĝo, Sudodano Gotamo, starigis ĉefurbon ĉe Kapilavasto, kaj tie konstruis sian grandan kastelon; li saĝe regis la landon kaj ĝuis respekton de sia popolo.

La reĝino, Majo, estis filino de onklo de la reĝo; li ankaŭ estis la reĝo de najbara regiono de la sama Ŝakja-klando.

Dum dudek jaroj mankis al ili infano. Sed unu nokton la reĝino Majo havis strangan sonĝon, en kiu ŝi vidis blankan elefanton eniri en sian uteron tra sia dekstra flanko; tuj poste ŝi gravediĝis. La reĝo kaj la popolo anticipis la plezuron de la naskiĝo de reĝa infano. Laŭ ilia kutimo la reĝino reiris al la hejmo de siaj gepatroj por akuŝo, kaj survoje, en la bela printempa sunlumo, ŝi ripozis en Lumbinio-Ĝardeno.

Ĉirkaŭ ŝi aromis aŝokaj floroj, kaj ravite, ŝi etendis sian dekstran brakon por pluki branĉon; en tiu ĉi momento princeto naskiĝis. Ĉiuj ŝiaj akompanantoj jubilis

la gloron de la reĝino kaj ŝia princa infano; ankaŭ la ĉielo kaj la tero ĝojis. Tiu memorinda tago estis la oka de aprilo.

La reĝo treege ĝojis, kaj li nomis la infanon Sidarto, kiu signifas “Ĉia deziro plenumita”.

2. Tamen en la reĝa palaco la ĝojegon tuj sekvis malĝojo, ĉar post kelkaj tagoj la amata reĝino Majo subite mortis. Ŝia pli juna fratino, Mahaprajapatio, fariĝis nutro-patrino por la infano kaj tre zorge kaj ame edukis lin.

Iu ermito nomata Asito, kiu loĝis en proksima montaro, rimarkis brilan lumon ĉirkaŭ la kastelo kaj interpretis ĝin kiel bonan aŭguron. Li do malsupreniris al la palaco, kaj tie li ricevis permeson vidi la infanon. Li antaŭdiris: “Tiu ĉi princo, se li restos en la palaco ĝis la maturiĝo, fariĝos granda reĝo kaj subigos la tutan mondon. Sed se li forlasos la kortegan vivon por sekvi religian vivon, li fariĝos Budho, la Savanto de la mondo.”

En la komenco la profetaĵo tre plaĉis al la reĝo, sed baldaŭ li maltrankviliĝis pro la ebleco, ke lia solfilo forlasos la palacon por fariĝi senhejma ermito.

Kiam la princo aĝis sep jarojn, li eklernis lecionojn pri civilaj kaj militaj artoj, sed lia penso inkliniĝis al aliaj

aferoj. En iu printempa tago li eliris el la kastelo kun sia patro. Ili kune rigardadis farmiston, kiu plugas. Tiam li atentis unu birdon, kiu malsupren flugis kaj kaptis vermeton elplugitajn de la farmisto. Li sidiĝis en la ombro de arbo kaj enpensiĝis murmurante al si:

“Ho ve, ĉu ĉiuj vivaĵoj mortigas unuj la aliajn?”

Li, kiu perdis sian patrinon preskaŭ tuj post sia naskiĝo, estis tiom pli profunde impresita de la tragedio de tiuj bestetoj.

Tiu ĉi spirita vundo estis tiel profunda, ke ĝi ne resaniĝis dum li maturiĝadis. Aflikto pro la homa vivo — kvazaŭ eta cikatro sur juna arbo — poste pli kaj pli kreskis en lia menso.

La reĝo pli kaj pli maltrankviliĝis pro la profetaĵo de la ermito kaj klopodis ĉiel gajigi la princon kaj forturni liajn pensojn al aliaj aferoj. Kiam la princo estis 19-jara, la reĝo aranĝis, ke li edziĝu al la princino Jaŝodaro, kiu estas filino de Suprabudho, la sinjoro de Devadaho-kastelo kaj frato de la mortinta reĝino Majo.

3. Dum la sekvantaj dek jaroj, la princo loĝis alterne en tri sezonaj pavilonoj: printempa, aŭtuna kaj pluvsezona, kie oni amuzis lin per muzikado, dancado kaj kantado.

Sed intertempe liaj pensoj ĉiam revenis al la demando de homa suferado; li kontempladis por atingi la veran signifon de la homa vivo.

“Tiuĉi luksaĵoj de la palaco, tiu ĉi sana korpo, tiu ĉi ĝojo de la juneco! Kion tiuj aferoj entute signifas por mi?” — li demandis al si. “Iam estonte ni nepre malsaniĝos, maljuniĝos; morto ne estas evitebla. Fiero pri juneco, fiero pri sano, fiero pri ekzisto — tiujn ĉi fierojn prudentaj homoj devas meti flanken.”

“Kiam iu luktas por sia vivo, tiu nature serĉas ion valoran por si. Sed estas la du manieroj de serĉado: ĝusta maniero kaj malĝusta maniero. Se iu enfalas en malĝustan manieron, tiu, kiu mem neeviteble malsaniĝos, maljuniĝos kaj mortos, serĉas ne-malsaniĝon, ne-maljuniĝon kaj ne-morton.”

“Se iu trovas la ĝustan manieron, tiu rekonas la veran econ de malsaniĝo, maljuniĝo kaj morto, kaj tiu serĉas signifon en tio, kio transcendas ĉiujn homajn suferojn. Sed mia nuna vivo plena de plezuro ŝajnas esti staranta sur malĝusta maniero.”

4. Tiel daŭris la mensa konflikto en la menso de la princo ĝis lia 29-a jaro, kiam naskiĝis lia solinfano

Rahulo. Tio ĉi verŝajne alportis al li ian penson, ĉar tiam li decidis forlasi la palacon por komenci la vivon senhejman kaj peralmozan kiel spirita vojserĉanto. Unu nokton li efektivigis tiun planon; li forlasis la kastelon akompanate de la ĉaristo Ĉandako kaj sia amata neĝblanka ĉevalo Kantako.

Apenaŭ ili ekiris, multaj diabloj venis al la princo por tenti, dirante: “Estas pli bone, ke vi reiru al la kastelo kaj serĉu alian solvon; tiukaze la tuta mondo fariĝos via!” Sed li diris al ili, “For la diabloj! Mi ne deziras la tutan mondon!” Li do razis sian kapon kaj turnis sian paŝon al la sudo, portante almozbovlon en la mano.

Unue la princo vizitis la ermiton Bagavo kaj observis lian asketisman praktikon. Poste li iris al Arado Kalamo kaj al Udrako Ramaputro lerni iliajn metodojn por atingi spiritan altecon pere de meditado. Sed praktikinte ilin kelkan tempon, li konvinkiĝis, ke ili ne kondukos lin al Vervekiĝo. Fine li iris al la lando Magado kaj praktikis asketismon en Uruvilvo-arbaro ĉe la bordo de la rivero Najranĵano, kiu fluas preter la vilaĝo Gajo.

5. La metodo de lia praktikado estis nekredeble severa kaj tiel intensa, ke li mem diris pri ĝi poste: “Neniu asketo estinta, estanta aŭ estonta, iam praktikis aŭ praktikos pli severe ol mi.”

Tamen la princo ankoraŭ ne povis atingi sian celon. Post ses jaroj en la arbaro, li rezignis la asketisman praktikon. Li sin banis en la rivero, kaj akceptis bovlon da rizo kun laktosuko el la mano de Suĵato, junulino, kiu loĝis en najbara vilaĝo. La kvin kolegoj, kiuj vivis kun la princo dum la ses jaroj de lia asketisma praktikado, estis mirigitaj, vidinte la scenon, ke li akceptis manĝaĵon-trinkaĵon el la mano de junulino. Ili kredis, ke li degeneris, kaj forlasis lin.

Do la princo estis forlasita sola. Ankoraŭ li estis malforta, sed riskante perdi la vivon, li donis sin al la lasta meditado sub arbo, dirante al si, “Eĉ se mia sango sekiĝus, mia karno putrus, miaj ostoj dispeciĝus, mi neniam forlasu tiun ĉi lokon antaŭ ol mi trovos la vojon al Vervekiĝo.”

Lia interna baraktado de tiu tago estis intensiva kaj nekomparebla. Ofte li estis senespera kaj plena de konfuzaj pensoj, nigraj ombroj kovris lian menson, kaj ĉiaj logaĵoj de la diabloj sieĝis lin. Atente kaj pacience li ekzamenis ilin unu post la alian kaj forĵetis ilin ĉiujn. Ja estis tiel malfacila batalo, ke lia sango maldensiĝs, lia karno defalis, kaj liaj ostoj knaris.

Kiam la matena stelo aperis en la orienta ĉielo, la

Budho Ŝakjamunio

batalo estis finiĝinta, kaj la spirito de la princo estis tiel klara kaj hela kiel serena tagiĝo, ĉar li finfine trovis la vojon al Vervekiĝo. Estis la oka tago de decembro, kiam la princo fariĝis Budho en sia 35-a jaro.

6. Ekde tiu tempo la princo estis konata per diversaj alinomoj: la Budho, la Perfekta Vervekiĝinto, Tatagato, Ŝakjamunio aŭ la Saĝulo de la Ŝakja-klano, kaj la Monda Honorato, k.a.

Unue li iris al Mrigadavo en Varanaso, kie loĝis la kvin almozuloj, kiuj antaŭe vivis kun li dum la ses jaroj de lia asketa vivo. En la komenco ili evitis lin, sed aŭskultinte lian instruon, ili fidis lin kaj fariĝis liaj unuaj sekvantoj. Poste li iris al Raĵagriho-Kastelo kaj akiris konfidon de Reĝo Bimbisaro, kiu jam de antaŭe estis lia malnova konato. De tie li rondiris tra la lando, vivtenante per almozo kaj disvastigante sian instruon.

Homoj kolektiĝis ĉirkaŭ li kiel la soifantaj al akvo kaj la malsatantaj al nutraĵo. Du grandaj disĉiploj, Ŝariputro kaj Maŭdgaljajano, kun siaj du mil disĉiploj venis al li.

La patro de la Budho, Reĝo Sudodano, kiu en la komenco multe suferadis pro sia filo forlasinta la palacon,

fariĝis lia fervora disĉiplo. Mahaprajapatio, lia nutropatrino, kaj Princino Jaŝodaro, lia edzino, kaj ĉiuj anoj de la Ŝakja-klano komencis sekvi lian instruon. Multaj aliaj ankaŭ fariĝis sindonaj kaj fidelaj sekvantoj.

7. Kvardek kvin jarojn la Budho rondvojaĝis en la lando, predikante kaj persvadante homojn ke ili sekvu la ĝustan vivmanieron laŭ lia instruo, ĝis li atingis la aĝon de 80 jaroj. Unu tagon, kiam li estis ĉe Vaiŝalo, survoje de Raĵagriho al Ŝravastio, li malsaniĝis. Tiam li diris, ke post tri monatoj li eniros en Nirvanon. Li ankoraŭ daŭrigis sian vojaĝon, ĝis li venis al Pavo, kie li fariĝis serioze malsana pro manĝaĵo oferita al li de Ĉundo, forĝisto. Malgraŭ la malsano kaj doloro li venis en la arbaron apud Kuŝinagaro.

Tie kuŝante inter du grandaj sala-arboj, li daŭrigis instruadon al siaj disĉiploj ĝis la lasta momento. Tiel li eniris en perfektan trankvilon — Nirvanon — , kompletiginte sian laboron kiel la granda spirita gvidanto de la mondo.

8. En Kuŝinagaro ĉiuj lamentis pro la forpaso de la Budho; sub la gvido de Anando, amata disĉiplo de la Budho, oni kremaciis lian korpon laŭkutime.

La reĝo de Magado, Aĵataŝatro, kaj ankaŭ reĝoj de sep najbaraj regnoj postulis dividi inter si la ostojn de la Budho. Sed la anoj de Kuŝinagaro unue rifuzis tion, tiel ke granda disputo kaj malpaco, eĉ kun la risko de milito, okazis inter ili. Fine intervenis la saĝulo Drono, kaj laŭ lia konsilo, la ostoj estis dividitaj inter la ok grandaj regnoj. La cindro el la funebra brulstako kaj la urno, kiu entenis restaĵon, estis donitaj al du aliaj regnoj. Kaj en iliaj landoj estis konstruitaj entute dek grandaj pagodoj memorfestantaj la Budhon por sanktigi la ostojn kaj cindrojn.

II

LA LASTA INSTRUO DE LA BUDHO

1. Sub la sala-arboj en la arbaro de Kuŝinagaro, la Budho faris sian lastan predikon al Siaj disĉiploj:

“Vi mem estu via lumo. Bazu vin sur vi mem; ne dependu de iu alia. Mia instruo estu via lumo. Bazu vin sur mia instruo; ne dependu de alia instruo.

Konsideru vian korpon; pripensu ĝian malpuran econ. Sciu, ke kaj ĝia doloro kaj ĝia plezuro ambaŭ estas kaŭzoj de suferado. Kiel vi povus indulgi ĝiajn dezirojn? Konsideru vian ‘memon’; pripensu ĝian pasemecon. Kiel

vi povus enfali en iluzion pri ĝi kaj dorloti fierecon kaj egoismon, se vi scias, ke ili ĉiuj devas finiĝi neeviteble per suferoj? Konsideru ĉiujn substancojn. Ĉu vi povas trovi inter ili ian daŭran ‘memon’? Ĉu ili ne estas agregaĵoj, kiuj pli aŭ malpli frue apartiĝas kaj dispeciĝas? Ne estu konfuzita de la universala suferado. Sekvu mian instruon eĉ post mia morto, kaj tiam vi estos liberigitaj de suferoj. Se vi tiel faras, vi estas miaj disĉiploj.”

2. “Miaj disĉiploj! La instruojn, kiujn mi donis al vi ĝis hodiaŭ, vi ne forgesu nek forlasu, sed ĉiam aŭskultu, ĉiam pripensu kaj ĉiam praktiku! Se vi fidele sekvas ilin en la ĉiutaga vivo, via vivo ĉiam estas feliĉa.

La kerno de la instruoj estas regi vian propran menson. Tenu vian menson for de avareco, tiam via korpo povas esti ĝusta, via menso pura, kaj via parolo sincera. Ĉiam memorigu vin pri la nedaŭreco de via vivo, tiam vi povas liberigi vin for de avareco kaj koleremo, kaj vi povas eviti ĉian malbonon.

Se via menso forlogiĝas al io pro avideco, vi subigu ĉi tiun kaj rezistu al la tento. Anstataŭ sklavo, estu la mastro de via propra menso!

Depende de sia mensostato homo povas fariĝi Budho aŭ besto. Vojerarinte, oni fariĝas demono;

vervekiĝinte, oni fariĝas Budho. Tial, regu vian menson kaj ne permesu, ke ĝi deflankiĝu de la ĝusta vojo.”

3. “Laŭ miaj instruoj, vi devas respekti unu la alian, kaj deteni vin de ĉia disputo; vi ne kontraŭstaru unu la alian, kiel oleo akvon, sed intermiksiĝu kiel akvo kun lakto.

Kune studu, kune lernu, kune praktiku la instruojn. Ne perdu tempon por vantaj aferoj kaj kverelado. Ĝuu la florojn de la iluminiĝo kaj rikoltu la fruktojn de la ĝusta vojo.

La instruojn, kiujn mi donis al vi, mi gajnis per mia sekvado de la ĝusta vojo. Vi devas ĉiam sekvi ilin kaj konformi ilin en ĉiu okazo.

Se vi malatentas ilin, tio signifas, ke vi neniam vere renkontis min, kaj ke vi estas malproksima de mi, eĉ se vi aktuale estas kun mi; sed se vi akceptas kaj praktikas miajn instruojn, vi estas tre proksima al mi, eĉ se vi estas fore de mi.”

4. “Miaj disĉiploj, mia surtera vivo baldaŭ finiĝos kaj ni disiĝos, sed ne lamentu. La vivo en ĉi tiu mondo ne estas daŭra; neniu povas eviti la morton de la korpo. Tiun

veron de la nedaŭreco mi baldaŭ montros per mia morto; mia korpo kolapsos, kiel kadukiĝinta ĉaro.

Ne lamentu vane, sed konstatu, ke nenio estas eterna, kaj lernu de tio ĉi la relativecon de homa vivo. Tial ne tenu la senvaloran deziron, ke ŝanĝantaĵoj fariĝu neŝangeblaj.

La demono de mondaj deziroj ĉiam serĉas ŝancojn erarigi vian menson. Se vipuro troviĝas en via ĉambro, vi ne havos tie pacan dormon tiel longe, ĝis vi forpelos ĝin.

Vi devas rompi la katenojn de mondaj pasioj kaj forpeli ilin el via menso, kiel vipuron el via ĉambro. Bone gardu vian propran menson!”

5. “Miaj disĉiploj! Venis mia lasta momento, sed ne forgesu, ke la morto estas nur malapero de la fizika korpo. La korpo naskiĝis el gepatroj kaj tenis sian vivon per nutraĵo; neeviteblaj al ĝi estas la malsaniĝo kaj morto.

Sed la vera Budho ne estas homa korpo; ĝi estas Vervekiĝo. Homa korpo devas pereii, sed la Saĝo de Vervekiĝo ekzistos eterne kiel en la vero de la Darmo, tiel ankaŭ en la praktikado de la Darmo. Tiu, kiu vidas nur

Budho Ŝakjamunio

mian korpon, ne vere vidas min. Nur tiu, kiu akceptas miajn instruojn, vere vidas min.

Post mia morto, la Darmo estu via gvidanto. Sekvu ĝin, kaj tiele vi estas fidelaj al mi.

Dum la lastaj kvardek kvin jaroj de mia vivo, mi nenion kaŝe tenis ĉe mi. Estas neniu sekreta instruo, neniu kaŝita signifo; ĉio estas instruita malkaŝe kaj klare. Miaj karaj disĉiploj, jen la fino. Post momento mi atingos la Nirvanon. Jen mia instrukcio.“

LA BUDHO ETERNA KAJ GLORA

I

LIAJ KOMPATO KAJ VOTOJ

1. La spirito de Budho estas tiu de granda kompatato kaj bonvolo plena de amo. La granda bonvolo estas la volo savi ĉiujn homojn uzante ĉiajn eblajn rimedojn. La granda kompatato estas la menso, kiu volas esti malsana kune kun malsanaj homoj kaj suferadi kune kun suferantaj homoj.

“Via sufero estas mia sufero, kaj via feliĉo estas mia feliĉo,” diris la Budho. Ĝuste kiel patrino ĉiam amas sian infanon, la Budho ne forgesas tiun spiriton eĉ unu momenton, ĉar kompatemo mem estas la esenco de Budheco.

La spirito de la Budho, granda kompatato, estiĝas laŭ bezonoj de popolo; pro kontakto kun ĝi estiĝas konfido de popolo, per kiu oni akiras Vervekiĝon. Tio estas simila al la fakto, ke patrino kompletigas sian patrinecon per la amo al sia infano; kaj samtempe la menso de ŝia infano trankviliĝas pro kontaktado kun sia patrino.

Tamen popolo ne komprenas tiun ĉi spiriton de Budho, kaj daŭre suferadas pro siaj iluzioj kaj deziroj, kiuj devenas de ilia malsaĝo; ili suferadas pro siaj agadoj

akumulitaj per vulgaraj pasioj. Portante sur siaj dorsoj pezan ŝarĝon de pekoj ili vagadas spiregante de loko al loko inter la montegoj de iluzio.

2. Ne pensu, ke la kompato de la Budho funkcias nur por la nuna vivo; ĝi estas manifestiĝo de la eterna kompato de la eterna Budho kaj daŭras funkcii senĉese, ekde kiam homoj komence vojeraris pro sia malsaĝeco.

La eterna Budho ĉiam aperas antaŭ popolo en sia plej intima figuro kaj alportas al ili ĉiujn eblajn rimedojn por savi ilin.

La Budho Ŝakjamunio naskiĝis kiel princo de Ŝakjaklano kaj forlasis sian hejmon por vivi kiel asketo. Pere de la praktikado de silenta meditado Li akiris Vervekiĝon aŭ Iluminiĝon. Li predikis la Darmon (la instruon) al siaj disĉiploj kaj fine manifestis ĝin per sia surtera morto.

Ĉar iluzioj de homoj estas senfinaj, la funkciado de Budho ankaŭ estas senfina; ĉar la profundeco de homaj pekoj estas senfunda, la kompato de Budho ankaŭ estas senfunda.

Kiam la Budho decidis liberigi sin de la vulgara vivo, Li starigis la kvar grandajn votojn: 1) savi ĉiujn vivestaĵojn; 2) fortranĉi ĉiujn vulgarajn dezirojn; 3) lerni ĉiujn instruojn; 4) atingi perfektan Vervekiĝon. Tiuj ĉi votoj estas manifestiĝoj de la amo kaj kompato, kiuj faras la fundamenton de la esenco de Budho.

3. La Budho unue ekzercis sin por liberiĝi de la peko mortigi ĉiun ajn vivaĵon, kaj Li deziris, ke homoj eksciuj la feliĉon de longa vivo.

La Budho ekzercis sin por liberiĝi de la peko ŝteli, kaj Li deziris, ke ĉiuj homoj enmanigu al si ĉion, kion ili bezonas.

La Budho ekzercis sin por liberiĝi de la peko adulti, kaj Li deziris, ke ĉiuj homoj eksciuj la feliĉon de pura menso kaj ne suferu pro nesatigeblaj deziroj.

La Budho, celante al sia idealo, ekzercis sin por resti libera de trompo, kaj Li deziris, ke ĉiuj homoj eksciuj la trankvilecon de menso, kiu sekvas de parolado de la vero.

Li ekzercis sin por liberiĝi de falsemo; Li votis, ke ĉiuj homoj eksciuj la ĝojon pri harmonia interrilato.

La Budho Eterna kaj Glora

Li ekzercis sin por ne insulti aliajn personojn, kaj Li deziris, ke ĉiuj homoj havu serenajn mensojn, kio sekvas de paca vivo kune kun aliaj personoj.

Li tenis sin libera de senutila babilaĉo kaj deziris, ke ĉiuj eksci la benon de simpatia kompreno.

La Budho, celante al sia idealo, ekzercis sin por liberiĝi de avido, kaj per tiu ĉi virtaj agoj Li deziris, ke ĉiuj homoj eksci la pacemon, kio estas kunigita kun forĵeto de avido.

Li ekzercis sin por liberiĝi de kolero kaj deziris, ke ĉiuj homoj amu unu la aliajn.

Li ekzercis sin por liberiĝi de malsaĝeco kaj deziris, ke ĉiuj homoj komprenu la leĝon de kaŭzo-rezulto kaj ne ignori ĝin.

Tiamaniere la kompato de Budho ĉirkaŭprenas ĉiujn homojn kaj Lia konstanta intereso estas por ilia feliĉo. Li tiel amas homojn, kiel gepatroj siajn infanojn, kaj deziras la plej altan benon al ili, nome ili povu transiri la maron de naskiĝo-kaj-morto.

II SAVADO KAJ ĜIA RIMEDO

1. Estas tre malfacile, ke la vortoj elparolitaj de Budho el la malproksima bordo de Vervekiĝo atingas la homojn, kiuj ankoraŭ baraktas en la mondo de iluzio; tial Budho revenas al tiu ĉi mondo kaj aranĝas Siajn rimedojn por savado.

“Nu, mi rakontu unu parabolon,” la Budho diris. “Tiam loĝis unu riĉulo, kies domo neatendite ekbrulis. Tiam li ne estis hejme; kiam li revenis hejmen, li eksciis, ke liaj infanoj estas absorbitaj en ludo, ne atentis la fajron kaj ankoraŭ restas en la domo. La patro kriegis, ‘Elvenu, miaj infanoj! Elvenu el la domo! Tuj!’ Sed la infanoj ne aŭdis lin.

La timanta patro kriis denove. ‘Hej, infanoj! Jen mi havas kelkajn bonegajn ludilojn ĉi tie. Venu ĉi tien kaj prenu ilin!’ Nun aŭdinte lian krion, la infanoj kure elvenis el la brulanta domo.”

Tiu ĉi mondo estas brulanta domo. Homoj ne rimarkantaj, ke ilia domo estas brulanta, estas en danĝero esti bruligotaj kaj mortigotaj. Tial la Budho komplete elpensis rimedojn por savi ilin.

2. La Budho diris, “Mi rakontu alian parabolon. Iam solfilo de iu riĉulo forlasis sian hejmon kaj enfalis en la ekstremon de mizera vivo.

La patro vojaĝis fore de sia hejmo kaj serĉis sian filon perdiĝintan; tamen li neniel povis konstati la lokon de sia filo malgraŭ ĉiaj penoj.

Kelkdek jarojn poste lia filo enfalinta en mizeran situacion hazarde venis proksimen al la loko, kie la patro loĝis.

La patro tuj rekonis sian filon kaj sendis siajn servistojn por revenigi la filon al si. La filo tamen estis ŝokita de la majesta domo. Li timis, ke ili trompas lin, kaj ne volis iri kun ili. Li ne povis rekoni sia patron.

La patro denove sendis siajn servistojn kaj, donante al li kelke da mono, proponis, ke li fariĝu servisto de la domo. Li akceptis tiun ĉi proponon kaj iris kun ili al la domo kaj fariĝis servisto.

La patro avancigis lin iom post iom, ĝis li respondecis pri ĉiuj posedaĵoj kaj trezoroj, sed li ankoraŭ ne rekonis sian patron.

La patro estis ĝoja pro lia fideleco. Kiam la fino de la vivo proksimiĝis, li kunvokis ĉiujn siajn parencojn kaj amikojn kaj diris al ili: ‘Miaj amikoj, tiu ĉi estas mia solfilo, la filo, kiun mi serĉadis multajn jarojn. Ekde nun ĉiuj miaj posedaĵoj kaj trezoroj apartenas al li.’

Lia filo surpriziĝis pro la konfeso de sia patro kaj diris, ‘Ne nur mi trovis mian patron, sed ankaŭ la tuto de ĉi tiuj trezoroj apartenas al mi!’”

La riĉegulo en la parabolo indikas Budhon, kaj la vaganta filo ĉiujn homojn. La kompto de Budho prenas ĉiujn homojn, same kiel la amo de gepatroj prenas ilian solfilon. En tia amo Li elpensas la plej taŭgajn rimedojn por gvidi homojn kaj doni al ili la trezoron de Ilumimiĝo.

3. Kiel pluvo falas egale sur ĉiujn vegetalojn, tiel same granda kompto de Budho etendiĝas egale al ĉiuj homoj. Kiel ĉiu planto ricevas al si specialan favoron de la sama pluvo, tiel same homoj de diversaj karakteroj kaj cirkonstancoj estas favorataj per diversaj manieroj.

4. Gepatroj amas ĉiujn siajn infanojn, sed ilia amo direktas sin kun speciala tenereco al malsana infano.

Kvankam la granda kompto de la Budho ampleksas ĉiujn homojn, ĝi superŝutiĝas kun speciala zorgo sur tiujn, kiuj havas pezajn ŝarĝojn de pekoj kaj suferoj kaŭze de sia malsaĝeco.

La Budho Eterna kaj Glora

La suno leviĝas sur la orienta ĉielo kaj neniigas la mallumon de sur la tero, ne distingante iun aŭ alian regionon. Tiel same Budha kompato ampleksas ĉiujn homojn, instigante ilin fari ĝustan faron kaj gvidante ilin kontraŭ peko. Tiamaniere Li neniigas la mallumon de malsaĝeco kaj kondukas ilin al Vervekiĝo.

Budho estas patro en sia kompato kaj patrino en amfavoro. Pro siaj nescio kaj sklaveco al vulgara deziro, homoj ofte agas kun troa fervorego. Budho estas ankaŭ fervorega, sed pro la kompato por ĉiuj homoj. Ili restas senhelpaj sen Budha kompato kaj devas akcepti la rimedojn de savado fare de la Budho kiel Liaj infanoj.

III

LA ETERNA BUDHO

1. Ordinare homoj kredas, ke la Budho naskiĝis kiel princo kaj lernis la vojon al Vervekiĝo kiel almozulo; sed efektive, Budho ĉiam ekzistadis en tiu ĉi mondo, kiu ne havas komencon nek finon.

Kiel la Eterna Budho Li konas ĉiujn homojn kaj aplikadas ĉiajn rimedojn por savi ilin.

En Eterna Darmo, pri kiu Budho predikis, troviĝas neniam falsaĵo, ĉar li konas ĉiujn aferojn en la mondo tiel, kiel ili ekzistas, kaj instruas tion al ĉiuj.

Efektive, estas tre malfacile bone koni la mondon en ĝia realo, ĉar tio, kio ŝajnas vera, ofte ne estas vera, kaj kio ŝajnas falsa, ofte ne estas falsa. Malsaĝaj homoj ne povas koni la veran aspekton de la mondo.

Budho sola vere kaj plene konas la mondon tiel, kiel ĝi estas, kaj Li neniam diras, ke ĝi estas vera aŭ falsa, bona aŭ malbona. Li simple montras la mondon tiel kiel ĝi estas.

Tio, kion Budho instruas, estas jena: “Ĉiuj homoj kultivu radikojn de virto laŭ siaj naturoj, siaj agoj, kaj siaj kredoj.” Tiu ĉi instruo transcendas ĉian konfirmon kaj negadon de tiu ĉi mondo.

2. Budho instruas ne nur per vortoj, sed ankaŭ per Sia vivo. Kvankam Lia vivo estas senfina, sed por vekti homojn avarajn, Li montras sian morton kiel lertan rimedon.

Dum iu kuracisto estis for de sia hejmo, liaj infanoj hazarde prenis venenon. Kiam li revenis hejmen, li

La Budho Eterna kaj Glora

rimarkis ilian malbonan staton kaj preparis sentoksigan medikamenton. Kelkaj el la infanoj, kiuj ne tiel multe venenitaj, prenis la medikamenton kaj resaniĝis. Sed aliaj estis tiel serioze venenitaj, ke ili perdis normalan mensostaton kaj ne prenis la medikamenton.

La kuracisto, instigite de sia patreca amo al siaj infanoj, decidis uzi urĝan metodon por kuraci ilin. Li diris al la infanoj, “Mi nun devas ekiri por longa vojaĝo. Mi jam maljuniĝis kaj sekve antaŭvidas proksiman finon de mia vivo. Se mi estus kun vi, mi povus zorgi pri vi. Sed post mia forpaso vi certe pli malsaniĝos. Kiam vi aŭdos mian morton, prenu tiun ĉi medikamenton kaj resaniĝu de tiu ĉi subtila veneno.” Kaj li ekiris por longa vojaĝo kaj iom poste sendis sian mesaĝiston al ili por informi ilin pri sia morto.

La infanoj, ricevinte tiun ĉi informon, profunde malĝojis. Ili pensis, ke ili ne plu povas havi amplenan zorgon de la patro. Rememorinte la testamenton postlasitan de sia patro, en la sento de lamento kaj despero ili prenis la medikamenton kaj resaniĝis.

Oni ne povas riproĉi la mensogon de la patro-kuracisto. Budho similas al tiu patro. Li tiel same uzas la fikcion de vivo kaj morto por savi homojn, kiuj implikiĝas en la sklaveco de deziroj.

LA FORMO DE BUDHO KAJ LIAJ VIRTOJ

I

TRI ASPEKTOJ DE BUDHA KORPO

1. Ne serĉu por ekkoni Budhon per Lia formo nek per Liaj atributoj. Formo kaj atributoj ne estas vera Budho. La vera Budho estas Vervekiĝo. La efektiva maniero por koni Budhon estas realvidi Vervekiĝon.

Se iu, vidante kelkajn belegajn trajtojn de Budho, pensas, ke li vere konas Budhon, tio estas eraro de liaj malkleraj okuloj, ĉar la vera Budho ne povas esti esprimata en formo nek vidata de homaj okuloj. Oni ne povas koni Budhon eĉ per plena priskribo pri Liaj atributoj. Ne eblas plene priskribi Liajn trajtojn per homaj vortoj.

Kvankam ni parolas pri Lia formo, la Eterna Budho ne havas difinitan formon. Sed Li povas manifesti Sin en ia ajn formo. Kvankam ni priskribas Liajn atributojn, la Eterna Budho ne havas difinitajn atributojn. Sed Li povas manifesti Sin en ĉiaj ajn bonegaj atributoj.

Se iu vidas Lian formon distinge aŭ perceptas Liajn

La Formo de Budho kaj Liaj Virtoj

atributojn klare, kaj tamen ne alteniĝas al la formo nek al la atributoj, tiu havas kapablon vidi kaj ekkoni Budhon.

2. La korpo de Budho estas Vervekiĝo mem. Estante senforma kaj sensubstanca, ĝi ĉiam estadis kaj estados. Ĝi ne estas fizika korpo, kiu devas esti nutrata de manĝaĵoj. Ĝi estas eterna korpo, kies esenco estas saĝeco. Pro tio Budho havas nek timon nek malsanon; Li estas eterne senŝanĝa.

Tial Budho neniam malaperas, dum Vervekiĝo ekzistas. Vervekiĝo aperas kiel la lumo de la saĝeco, kiu vervekas homojn al nova vivo kaj igas ilin naskiĝi en la lando de Budho.

Tiuj, kiuj plene komprenas tiun ĉi rezonon, fariĝas infanoj de Budho; ili tenas Lian Darmon, respektas Liajn instruojn, kaj transdonas ilin al la venonta generacio. Nenio estas pli mirinda ol la forto de Budho.

3. Budho havas triopan korpon: unue, aspekto de Esenco aŭ ‘Dharma-kāya’; due, aspekto de Spirita Perfektiĝo aŭ ‘Saṃbhoga-kāya’; trie, aspekto de Manifestiĝo aŭ ‘Nirmāṇa-kāya’.

Dharma-kāya estas la substanco de la Darmo; t.e. ĝi estas la substanco de Vero mem. En la aspekto de Esenco, Budho ne havas figuron nek koloron, kaj ĉar Budho ne havas figuron nek koloron, Li venas de nenie kaj iras nenien. Same kiel la blua ĉielo, li kovras ĉion. Kaj ĉar Li estas ĉio, al Li mankas nenio.

Li ekzistas, ne ĉar oni pensas, ke Li ekzistas; Li ne malaperas, ne ĉar oni forgesas Lin. Li estas submetita al neniuj aparta devigo por sia apero, kiam homoj estas feliĉaj kaj komfortaj. Ne estas necese por lia malapero, ke homoj estu senatentaj kaj pigraj. Budho transcendas ĉiujn imageblajn direktojn de homa menso.

Budha korpo en tiu ĉi aspekto plenigas ĉiujn angulojn de la universo; ĝi atingas ĉiun ajn lokon kaj ekzistadas ĉiam ajn, senrilate al tio, ĉu oni kredas aŭ dubas Lian ekziston.

4. Sambhoga-kāya signifas, ke la naturo de Budho, kiu estas unuiĝo de la kompato kaj la saĝeco, kaj kiu estas superimaga spirito, manifestas sin pere de la simboloj de naskiĝo kaj morto, de prezentado de grandaj votoj, de ekzercoj, kaj de monstro de Sia Nomo, por konduki ĉiujn estaĵojn al savo.

La Formo de Budho kaj Liaj Virtoj

Granda kompato estas la esenco de tiu ĉi korpo, kaj en sia spirito Budho utiligas ĉiujn rimedojn por emancipi ĉiujn, kiuj estas pretaj al emancipiĝo. Same kiel fajro estiĝinta unu fojon daŭre brulas ĝis elĉerpiĝo de brulaĵo, tiel Kompato de Budho neniam ŝanceliĝas, ĝis ĉiaj vulgaraj pasioj elĉerpiĝos. Same kiel vento forblovas polvojn, tiel Kompato de Budho forblovas polvojn de homaj suferoj.

Nirmāṇa-kāya signifas, ke por kompletigi la savon fare de Saṃbhoga-kāya Budho aperis en tiu ĉi mondo per korpa formo kaj montris al homoj, konforme al iliaj karakteroj kaj kapabloj, la aspektojn de naskiĝo, forlaso de hejmo, kaj akiro de Vervekiĝo. Por gvidi homojn Budho en tiu ĉi korpo uzas diversajn rimedojn kiel ekzemple malsaniĝo aŭ morton.

La formo de Budho originas el unu Dharma-kāya, sed, ĉar karakteroj de homoj estas tre diversaj, Ĝi aperas en diversaj formoj antaŭ ilin. Kvankam la formo de Budho varias konforme al diversaj deziroj, agoj kaj kapabloj de homoj, intereso de Budho estas nur montrado de vero de Darma.

Kvankam Budho havas triopan korpon, Lia spirito kaj celo estas unu — helpi kaj savi homojn.

En ĉiaj cirkonstancoj Budho manifestas Sin kun Sia pureco, tiu ĉi manifestiĝo mem ne estas Budho, ĉar Budho ne estas formo. Budheco penetras en ĉion ajn; ĝia korpo estas Vervekiĝo, kaj kiel Vervekiĝo ĝi aperas antaŭ tiujn, kiuj estas kapablaj vidi la veron.

II

LA APERO DE BUDHO

1. Estas tre malofte, ke Budho aperas en tiu ĉi mondo. Li aperas, atingas Vervekiĝon, enkondukas la Darmon, tranĉas retojn de duboj, elradikigas ampasiojn kaj ŝtopfermas la fonton de malbonaj agoj. Li paŝadas tute libere tra la mondo sen malhelpo. Ne estas pli alta bono ol respekti Budhon.

Budho aperas en la mondo suferplena, ĉar Li ne povas forlasi homojn suferantajn. Lia sola celo estas disvastigi la Darmon kaj favori ĉiujn homojn per ĝia Vero.

Estas tre malfacile enkonduki la Darmon en la mondon, kiu estas plena de maljusteco kaj falsaj opinioj, kaj kiu vane baraktas kun nesatigeblaj deziroj kaj malkomfortoj. Budho frontas kontraŭ tiujn ĉi mal-

facilaĵojn pro Lia granda amo kaj kompatato.

2. Budho estas bona amiko al ĉiuj homoj. Se Budho trovas iun suferantan pro peza ŝarĝo de brulantaj pasioj, Li sentas kompaton kaj dividas la ŝarĝon kun tiu. Li volas forpeli la mallumon per la pura lumo de Sia saĝo.

Simile al bovido, kiu ĝuas sian vivon kun sia patrino, tiuj, kiuj aŭdis la instruojn de Budho, poste ne volas forlasi Lin, ĉar Liaj instruoj alportas al ili feliĉon.

3. Kiam la luno estiĝis nevidebla, oni diras, ke la luno malaperis; kiam la luno leviĝis, oni diras, ke la luno aperis. Sed efektive la luno ne iras nek venas, sed ĉiam ekzistadas en la universo. Tiel same Budho ankaŭ estas konstanta. Li ne aperas nek malaperas. Li nur ŝajnigas tia pro sia amo al ĉiuj homoj, por ke Li povu gvidi ilin.

Oni nomas iun fazon de la luno “plenluno” kaj nomas alian fazon “lunduono”. Efektive la luno estas ĉiam globa, neniam kreskante nek malkreskante. Budho estas ĝuste tiel kiel la luno. De la okuloj de homoj ŝajnas, ke Budho ŝanĝas sian figuron, sed la vero estas, ke Budho ne ŝanĝiĝas.

La luno aperas ĉie ajn, super svarma urbo, dormanta

vilaĝo, monto, rivero; ĝi estas videbla sur profunda lago, poto de akvo, kaj eĉ ĉe roseroj sur foliopintoj. Kiam iu vojiras malproksimen centojn da mejloj, la luno akompanas tiun. Al ni ŝajnas, ke la luno ŝanĝiĝas, sed efektive ĝi ne ŝanĝiĝas. Same kiel la luno, kiu sekvas homojn de tiu ĉi mondo, Budho montras diversajn aspektojn laŭ iliaj ŝanĝiĝantaj cirkonstancoj; sed en Sia esenco Li ne ŝanĝas Sin.

4. La fakto, ke Budho aperas kaj malaperas, povas esti klarigita per kaŭzeco; nome, kiam la kaŭzo kaj kondiĉoj maturiĝas, Budho aperas; kiam la kaŭzo kaj kondiĉoj elĉerpiĝas, Budho ŝajne malaperas el tiu ĉi mondo.

Ĉu Budho aperas, ĉu malaperas, Budheco ĉiam restas sama. Konante tiun ĉi rezonon, oni devas paŝi sur la vojo al Vervekiĝo kaj proprigi al si Perfektan Saĝon, ne ĝenante de supraĵaj ŝanĝiĝoj de Budha imago respondantaj al ŝanĝiĝoj de homaj pensoj aŭ al kondiĉoj de la mondo.

Estas jam klarigite, ke Budho ne estas fizika korpo sed Vervekiĝo. Korpo povas esti imagita kiel ujo; se tiu ĉi ujo estas plenigita de Vervekiĝo, ĝi estas nomata Budho. Tial, se iu estas alkroĉita al la fizika korpo de Budho kaj lamentas pri Lia malapero, tiu ne povas vidi la veran Budhon.

La Formo de Budho kaj Liaj Virtoj

Efektive, la vera naturo de ĉiuj aĵoj transcendas la apartigon de apero kaj malapero, de alveno kaj foriro, kaj de bono kaj malbono. Ĉiuj aĵoj estas sensubstancaj kaj perfekte egalaj.

Tiaj distingoj devenas de erara konsidero de tiuj homoj, kiuj vidas nur fenomenojn. La vera formo de Budho ne aperas nek malaperas.

III

VIRTOJ DE BUDHO

1. La Budho ricevas la respekton de la mondo pro kvin virtoj: elstara konduto, elstara vidpunkto, elstara Saĝo, elstara kapablo de prediko, kaj la forto por konduki homojn al la praktiko de Sia instruo.

Krome la Budho havas ok aliajn virtojn, per kiuj Li donas benon kaj feliĉon al homoj: la kapablo alporti tujajn profitojn en la mondon pere de la praktikado de Sia instruo, la kapablo juĝi korekte bonan kaj malbonan, aŭ ĝustan kaj malĝustan, la kapablo konduki homojn al Vervekiĝo per la instruado de ĝusta vojo, la kapablo konduki ĉiujn homojn al unu egala vojo, la kapablo eviti fieremon kaj arogantecon, la kapablo fari tion kion Li

diris, la kapablo diri tion kion Li faris, kaj tiamaniere Li plenumas la votojn de sia kompatema menso.

Pere de meditado Budho tenas kvietan kaj pacan spiriton, brilas kun amo, kompatato, feliĉo kaj egalanimo. Budho rilatas al ĉiuj homoj kun justeco, forigante malpuraĵojn el la menso, kaj donante feliĉon en perfekta unueco de la spirito.

2. Budho estas kaj patro kaj patrino por homoj en la mondo. Post kiam infano naskiĝas, dum dek ses monatoj la gepatroj parolas al ĝi kun infanecaj vortoj; poste iom post iom ili instruas al ĝi paroli kiel plenkreskulo. Same kiel tiuj ĉi gepatroj, Budho unue zorgas pri homoj kaj poste igas ilin zorgi pri si mem. Budho unue alportas aĵojn koresponde al iliaj deziroj kaj poste kondukas ilin al paca kaj sekura rifuĝejo.

Tion, kion Budho predikis en Sia lingvo, homoj ricevas kaj asimilas en sia propra lingvo, kvazaŭ la prediko estus direktita ekskluzive al ili mem.

La korstato de Budho estas super homa ideo; ĝi ne povas esti klarigita per vortoj; ĝi eble povas esti sugestita per paraboloj.

Eĉ kiam akvo de la rivero Gango estas kirlata de paŝado de ĉevaloj kaj elefantoj, aŭ de naĝado de testudoj

La Formo de Budho kaj Liaj Virtoj

kaj fiŝoj, ĝi ĉiam fluadas pure kaj neĝenate de tiaj bagateloj. Budho similas al tiu ĉi riverego. Eĉ se fiŝoj kaj testudoj de aliaj instruoj venas naĝe en la profundon kaj interpuŝiĝas unu kun la aliaj en la fluado, estas vane. Budha Darma fluadas pure kaj senĝene.

3. La Saĝo de Budho, estante perfekta, forlasas ekstremojn de antaŭjuĝoj kaj tenas moderecon, kiu estas super ĉiuj vortoj por priskribi. Estante ĉiel saĝa, Li scias la pensojn kaj sentojn de ĉiuj homoj kaj klare ekvidas ĉion en tiu ĉi mondo en unu momento.

Kiel la steloj en la ĉielo speguliĝas sur la serena oceano, tiel la pensoj, sentoj kaj cirkonstancoj de homoj speguliĝas en la profundo de la Saĝo de Budho. Tial Budho estas nomata la Perfekta Vervekiĝinto, la Ĉioscianto.

La Saĝo de Budho refreŝigas la sekajn mensojn de homoj, lumigas ilin, kaj instruas al ili la signifon de tiu ĉi mondo, ĝiajn kaŭzojn kaj rezultojn, ĝian aperon kaj malaperon. Ja, sen la helpo de Budha Saĝo, kia aspekto de la mondo povus esti komprenata de homoj?

4. Budho aperas ne nur kiel Budho. Iufoje Ĝi aperas ankaŭ kiel enkarniĝo de malbono, iufoje kiel virino, dio, reĝo aŭ politikisto; iufoje Ĝi aperas en bordelo aŭ en vetludejo.

Okaze de epidemio Ĝi aperas kiel kuracisto, kaj

dum milito Ĝi predikas sindetenon kaj amon por ĉiuj suferantaj homoj; por tiuj, kiuj kredas, ke ĉio eterne ekzistadas, Ĝi predikas efemerecon kaj necertecon; por tiuj, kiuj estas fieraĉaj kaj egoismaj, Ĝi predikas humilecon kaj sinoferon; por tiuj, kiuj estas envolvitaj en reton de vulgaraj plezuroj, Ĝi montras la mizeron de tiu ĉi mondo.

La laboro de Budho signifas montri la puran esencon de Dharma-kāya (la absoluta naturo de Budho) en ĉiuj aferoj kaj en ĉiuj okazoj; tiel la amo kaj kompato de Budho elfluas el tiu ĉi Dharma-kāya en senfina vivo kaj senlima lumo, alportante savon al la homaro.

5. La mondo similas al brulanta domo, kiu estas ripete detruata kaj rekonstruata eterne. Homoj, estante konfuzitaj de la mallumo de sia malsaĝo, perdas sin mem en kolero, malplezuro, ĵaluzo, antaŭjuĝo kaj vulgaraj pasioj. Ili similas al beboj bezonantaj patrinon; ĉiuj homoj devas dependi de la favoro de Budho.

Budho estas patro de la tuta mondo; ĉiuj homoj estas infanoj de Budho. Budho estas la plej sankta el ĉiuj sanktuloj. La mondon kovras la fajro de kadukiĝo, malsano kaj morto; ĉie ajn estas suferoj. Sed homoj absorbitaj en vana serĉado al vulgara plezuro, ne estas sufiĉe saĝa por koni tion ĉi.

La Formo de Budho kaj Liaj Virtoj

Budho vidis, ke tiu ĉi mondo de iluzio estas vere brulanta domo, tial Ĝi forlasis ĝin kaj trovis rifuĝon kaj pacon en la kvieta arbaro. Tie, el la granda kompatato, Ĝi alvokas al ni, “Tiu ĉi mondo de ŝanĝiĝo kaj sufero apartenas al mi; ĉi ĉiuj malsaĝaj kaj senkonsideraj homoj estas miaj infanoj. Mi estas la sola persono, kiu povas savi ilin de iluzio kaj mizero.”

Ĉar Budho estas la granda reĝo de la Darmono, Ĝi predikas al ĉiuj homoj laŭvole. Budho aperas en la mondon por favori homojn. Por savi ilin de sufero Ĝi predikas la Darmon, sed oreloj de homoj estas obtuzaj pro avidemo kaj ili estas senatentaj.

Sed tiuj, kiuj aŭskultas Ĝiajn instruojn estas liberaj de la iluzioj kaj la mizeroj de vivo. “Homoj ne povas esti savitaj, dependante de sia propra saĝo”, Ĝi diras, “kaj per konfido al mia parolo ili devas eniri en mian instruon.” Tial oni devas aŭskulti la instruon de Budho kaj praktiki ĝin.